

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

המאשימה

מדינת ישראל

בעניין:

נגד

אסעד סוהיל ואח'

הנאשמים

ב"כ המאשימה: עו"ד ענבל ריבלין
ב"כ הנאשמים: עו"ד חסן ג'בארין ועו"ד סאוסן זהר -
מרכז "עדאלה"
הנאשמים: בעצמם

החלטה

האישום

1. החלטה זו נוגעת למחלוקת שבין עיריית חיפה והורי התלמידים בנוגע ללימודים בבית ספר "חיוואר".

2. ביום 22/10/2006 הוגשו בבית משפט זה 41 כתבי אישום כנגד הורים שלא דאגו לשלוח את ילדיהם לבית ספר "חיוואר", לפיהם הואשמו ההורים בביצוע עבירה על סעיפים 4(א) ו-4(ב)(1) לחוק לימוד חובה, תש"ט-1949 (להלן: "החוק").

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

3. בכתבי האישום נטען, שלכל הנאשמים ילדים קטינים שחוק חינוך חובה חל עליהם. התלמידים הנ"ל היו רשומים בשנת הלימודים תשס"ז, שהחלה ביום 1/9/06, בגן החובה או בית הספר היסודי "חיוואר" בחיפה, אך הם לא פקדו את המוסד החינוכי אליו היו רשומים. עוד נטען, שביום 7/9/06 נשלחו מכתבים לנאשמים מטעם אגף החינוך בעיריית חיפה, בהם צויין שההורים עוברים על חוק חינוך חובה, והוסברו להם תוצאות מעשיהם, ובכל זאת המשיכו ההורים בסירובם לשלוח את ילדיהם למוסד החינוכי.

טענות ב"כ הצדדים

4. ביום 29/11/06 התקיימה ישיבת ההקראה בחלק מהתיקים, ולבקשת ב"כ הנאשמים הוריתי על איחוד הדיון בכל כתבי האישום הנוגעים לבית ספר "חיוואר". בדיון נטענו מספר טענות, וביניהן טענות כנגד המבנה שהעמידה עיריית חיפה לרשות בית הספר, וכן טענות בנוגע לחילופי מנהלים.

5. ב"כ המאשימה ציינה, שמנהלת בית הספר החלה את עבודתה בשנת הלימודים הנוכחית לאחר שזכתה בתפקיד בעקבות מכרז מטעם משרד החינוך. למכרז זה ניגשו שישה מועמדים, והמנהלת הקודמת היתה אחת מהם.

6. ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה, שעיריית חיפה מכשירה מבנה עבור בית ספר "חיוואר", ועד להשלמת הבניה בעוד מספר חודשים, העמידה לרשות בית הספר מבנה זמני העונה על כל הדרישות מבית ספר תקני.

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס' 1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

7. ב"כ הנאשמים טענה לקיומה של מחלוקת בנוגע לטיב המבנים, והדגישה שהורי התלמידים שכרו מבנה במיוחד עבור בית הספר, הוא המבנה ששימש בעבר את בית הדין האזורי לעבודה בחיפה בטרם מעברו למשכנו החדש. מבנה זה הוכשר ע"י ההורים לשמש כבית ספר, ובו לומדים ילדי הנאשמים שהם 55 במספר.

הביקור במקום

8. לאחר ששמעתי את ב"כ הצדדים, וכן נציגים מכל צד, החלטתי לצאת לביקור במקום בכל האתרים הנטענים.

9. הביקור במקום התקיים ביום 6/12/06, והוא התחיל בבניין שהעמידה עיריית חיפה לרשות בית ספר "חיוואר" ואשר נמצא בשלבי שיפוצים נרחבים האמורים להסתיים בחודש מרץ 2007. נציג החברה הקבלנית הראה לבית המשפט ולכל הנוכחים את המבנה, ואף הציג לעיוני הצדדים תרשים המבנה המיועד. המדובר בשני מבנים, האחד בן 3 קומות בשטח כ- 870 מ"ר עם אופציה לקומה נוספת, ומבנה נוסף בן 2 קומות בשטח של כ- 800 מ"ר. הבניה מבוצעת בהתאם לתקנים והסטנדרטים העכשוויים, ובסופו של דבר יכללו בו גן ילדים, כיתות לימוד, חדרי ספח, חדר התכנסות, ספרייה, מעבדה, מקלט ציבורי, מגרשי משחקים עליון ותחתון, וחצר מקורה. המקום יהא נגיש לנכים.

10. המבנה השני בו ביקר בית המשפט היה המבנה הזמני בו לומדים התלמידים, מגן החובה ועד לכיתה ד'. מבנה זה היה אמור לאכלס את 70 התלמידים הרשומים בבית ספר

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס' 1306/06 - 1195/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

"חיוואר" ובפועל מגיעים ללימודים 16 תלמידים בלבד, וכל היתר מגיעים למבנה השלישי שיתואר בסעיף 12 להלן. המבנה הזמני מטופח ומכיל חדרי לימוד מרווחים ומעוצבים, ונראה שתכנית הלימודים עשירה ומגוונת.

11. הסיור במבנה השני הודרך ע"י מנהלת בית הספר שזכתה במכרז מטעם משרד החינוך, ואשר הוותה, כאמור, אחת הסיבות למחלוקת שבין הנאשמים ועיריית חיפה. מנהלת זו עשתה עליו רושם מצויין, ונראה שיש לה הכשרון המתאים לנהל ולהנהיג את בית הספר להישגים הדרושים.

12. לאחר סיום הביקור באתר השני, עברנו לבית הספר שנשכר ע"י הנאשמים עבור ילדיהם, במבנה, שכאמור, שימש בעבר את בית הדין האזורי לעבודה בחיפה. המבנה אכן מטופח ונראה כי הושקעו בו כספים רבים עד להכשרתו, אך יחד עם זאת המדובר בחדרי לימוד קטנים מאלה הנבנים במבנה הראשון, ובחצר קטנה. חסרים במבנה חדרי התכנסות, ספרייה, מעבדה, מקלט ציבורי תקני ואין בו נגישות לנכים.

13. לסיכום הביקור במקום ניתן לומר, שהמבנה המוכשר ע"י עיריית חיפה עבור בית ספר "חיוואר", הוא המבנה המתאים ביותר מבין כל שלושת המבנים, ואני דוחה את כל הטענות בדבר העדר התאמתו, ככל שאלה נטענו בדיון שהתקיים ובמהלך הביקור במקום. אני דוחה גם את הטענות שהועלו כנגד חילופי מנהלים, שהרי חזקה על משרד החינוך שהוא בוחר באדם המתאים ביותר לתפקיד המוצע, ואם ישנן טענות בנושא זה, יש להעלותן בפני הערכאה המוסמכת לדון בסוגיה זו ולא בפניי.

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

השלמת טענות הצדדים לאחר הביקור במקום

14. לאחר הביקור במקום קבעתי ישיבה נוספת בכדי לשמוע את הטענות המקדמיות שהיו בפני ב"כ הנאשמים, ואכן התקיים דיון ביום 11/12/06, בו הועלתה טענת העדר סמכות, כפי שיפורט בהמשך.

15. ב"כ הנאשמים, עו"ד ג'בארין, טען בטוב טעם ובמיומנות, והפנה את בית המשפט לסעיפי החוק בו מואשמים הנאשמים, שם נאמר מפורשות שהגורם המוסמך לשלוח מכתבים להורים בנוגע להיעדרות ילדיהם מבית הספר הוא מנהל בית הספר ולא כל גורם אחר. במקרה שבפנינו נשלחו המכתבים ע"י קצינת הביקור הסדיר ("קב"ס"), והיות ואינה המנהלת, הרי שלא קוימו, לטענתו, דרישות החוק, על כן נתבקשתי להורות על ביטול כתבי האישום.

16. ב"כ המאשימה טענה במקצועיות, כהרגלה, וביקשה לדחות את טענות ב"כ הנאשמים, תוך שהיא מדגישה שהקב"סית היא זרועה הארוכה של מנהלת בית הספר ומשמשת כגורם של משרד החינוך, על כן מוסמכת היא לשלוח את המכתבים להורים. עוד נטען שהמדובר בחוק משנת 1949, וכי יש לפנות למשמעות העולה מלשון החוק, היא יידוע ההורים בדבר הפרתם לחוק חינוך חובה.

17. כל אחד מבאי כח הצדדים הרחיב בטיעונו, בכדי לשכנע את בית המשפט בצדקתו.

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

דיון משפטי

18. אכן הסוגייה שבפניי קשה היא, ואין הכוונה לקושי משפטי, אלא קושי אנושי, שמתגבר שבעתיים היות ומדובר בחינוך ילדים. אין ספק, שכל הצדדים, הן הסניגורים והתובעת, הן עיריית חיפה והן ההורים משני עברי המתרס, רואים לנגד עיניהם את טובת הילדים. השאלה הנשאלת היא, האם אתיר להורים להחליט בעצמם מה טוב לילדיהם, או שמא יש ליתן תפקיד זה לשלטון המקומי והמרכזי. התשובה לשאלה הנ"ל מורכבת, שהרי השלטונות מגיעים לכלל החלטה לאחר בחינת הסוגייה מכל כיווניה, כולל כיוון ההורים ודרישותיהם, ומשנקבעו כללים סופיים ע"י משרד החינוך והשלטון המקומי, אין לחרוג מכללים אלה אלא בדרך המקובלת. סירוב לשלוח ילדים לבית הספר אינה דרך מקובלת, שהרי יש צורך בפיקוח מטעם משרד החינוך והגורמים המוסמכים, על התכנים הנלמדים, על המורים המלמדים ועל מבנה בית הספר.

19. עמותת "חיוואר" הביאה גישה חדשנית ללימוד בבתי הספר הערביים בארץ, ויש לברכה על כך. אך בכדי שברכת בית המשפט תיושם בפועל, על הנאשמים למלא אחר הכללים המחייבים ולא לחרוג מהם. אכן התרשמתי מנאשמים אנטלגנטיים ומשכילים, הנלחמים למען טובת ילדיהם, אך גם הורי התלמידים ששלחו את ילדיהם למקום שנקבע ע"י עיריית חיפה עשו עליי את אותו הרושם.

20. טענות ב"כ הנאשמים בדבר אי קיום הדרישות המקדימות להגשת כתבי אישום כנגד הנאשמים, בדין יסודה. סעיף 4 לחוק לימוד חובה, תש"ט-1949 קובע:

מדינת ישראל
בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

"חובת לימוד סדיר

4. (א) הורים של ילד בגיל לימוד-חובה, או של נער בגיל לימוד-חובה, חייבים, כל אחד מהם, לדאוג לכך שהילד או הנער ילמד באופן סדיר במוסד-חינוך מוכר.

(ב) (1) לא למד הילד או הנער באופן סדיר במוסד-חינוך מוכר, דינו של כל אחד מהוריו מאסר שני חדשים או קנס אלף לירות, זולת אם הוכיח מעל לכל ספק סביר שעשה כמיטב יכולתו כדי שהילד או הנער ילמד כאמור;

(2) לא יובא אדם לדין לפי סעיף קטן זה, אלא לאחר שמנהל מוסד החינוך המוכר בו רשום הילד או הנער שלח לו בדואר רשום הודעה בכתב שהילד או הנער לא למד כאמור, ואף לאחר משלוח ההודעה לא למד הילד או הנער, כאמור, בזמן מן הזמנים; ולא יבוא אדם לדין לפי סעיף קטן זה אלא לאחר שעברו שבעה ימים מיום משלוח ההודעה;

(3) בית המשפט הדן בעבירה לפי סעיף קטן זה ישמע בכל מקרה את חוות דעתו של עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ז-1996, או את חוות דעתו של קצין ביקור סדיר, וכן במידת האפשר את חוות דעתו של היועץ הפסיכולוגי העובד בבית הספר שבו לומד הילד; לענין פסקה זו, "קצין ביקור סדיר" - עובד המדינה או עובד רשות מקומית ששר החינוך והתרבות הסמיכו לענין זה.

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

21. סעיף 4(ב)(2) קובע מפורשות, שלא יועמד הורה לדין לפי סעיף זה "אלא לאחר שמנהל מוסד החינוך המוכר בו רשום הילד או הנער שלח לו בדואר רשום הודעה בכתב שהילד או הנער לא למד כאמור...". לשון החוק הינה חד משמעית והיא דנה במשלוח הודעה מטעם המנהל. כתב האישום מציין שההודעות נשלחו לנאשמים מטעם הקב"סית, וזו טענה בדיון שאכן ההודעות נשלחו על ידה ולא על ידי המנהלת. אני דוחה את טענות ב"כ המאשימה, בדבר היות הקב"ס כזרועו הארוכה של המנהל, שהרי החוק היה מודע לתפקודו של הקב"ס עת הזכירו בסעיף 4(ב)(3). אילו רצה המחוקק להרחיב את בעלי התפקידים המוסמכים לשלוח את ההודעות להורים, היה מציין מפורשות את הקב"ס, כפי שעשה בס"ק (3) של אותו החוק. טענות ב"כ המאשימה בדבר היות החוק משנת 1949 אינן יכולות להועיל לה, שהרי הדרך בפניה סלולה לשכנע את המחוקק לשנות את החוק, ועד אז ימשיך חוק זה לחייב.

22. רבות נכתב אודות פרשנותם של חוקים. לשון החוק היא כלי העבודה של השופט, ובמלאכת הפרשנות יוצק השופט תוכן למילות המחוקק. מילות החוק קובעות את גבולות הפרשנות, ותמיד חייבת להיות זיקה בין הפרשנות ובין המילים. אם נדמה את מילות החוק לבית, הרי שהפרשנות יכולה להתרחב מעבר לחדרי הבית ולהגיע עד למרפסת, ולצאת אפילו אל החצר, אך לעולם אין הפרשנות יכולה להגיע עד לבית של השכן.

23. פרשנות שאין לה כל זיקה למילות המחוקק הופכת את השופט למחוקק. במדינת ישראל חל עקרון הפרדת רשויות, ולעקרון זה תפקיד חשוב בשמירה על הצביון הדמוקרטי של המדינה. שופט אינו רשאי להשתמש בכלי הפרשנות כאמצעי ליצירת טקסט שהרשות המחוקקת לא יצרה, אחרת יופר האיזון שבהפרדת הרשויות.

מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס' 1306/06 - 1195/06

תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

24. בענייננו, כאשר המחוקק קבע באופן מפורש שההודעה בדבר העדרות התלמיד מבית הספר תשלח להורים ע"י מנהל בית הספר, אין מקום להרחיב את משמעות המנהל ולהחילה גם על הקב"ס, שהרי אין הקב"ס מנהל ואין המנהל קב"ס. אילו ההודעות להורים היו נשלחות ע"י סגן המנהל, ייתכן והייתי מוכן להרחיב את משמעות המילה מנהל כך שהיא תחול גם על סגנו, מנימוקים מיוחדים שיירשמו. העקרון ש"אין מענישים אלא אם מזהירים" חל כאן, ובהעדר אזהרה אין מקום להגשת כתבי האישום.

25. ולפני שאסיים אעיר: ההורים החליטו שלא לשלוח את ילדיהם למוסד החינוכי המוכר, ועל דעתם בחרו במוסד חינוכי חילופי. מדינת חוק אינה יכולה להרשות נטילת חוקים לידיים. אמנם החלטתי לבטל את כתבי האישום כנגד הנאשמים, ואולם עליהם להבין שהמדובר ב"נצחון" בקרב ולא במערכה כולה, שהרי אין מניעה להגשת כתבי אישום חדשים לאחר מילוי הוראות החוק. אני מציע לצדדים לנהל מו"מ ביניהם, בכדי להגיע לעמק השווה, ולא ליתן לבתי המשפט להחליט עבורם, כי אז כל הצדדים יפסידו, גם זה שעמדותיו יתקבלו בסופו של הליך. חינוכם של ילדים אינו דבר קל, וכל הורה לבטח מעוניין בחינוך הטוב ביותר עבור ילדיו, אך על ההורים לדעת, שישנם כללים מחייבים במסגרתם יש לפעול. ניתן אמנם לפרש את הכללים בפרשנות רחבה יותר או מצומצמת יותר, אך לעולם אין לצאת אל מעבר לגבולות החוק.

26. הנה יוצא, שאותם כללי פרשנות שהביאו אותי לבטל את כתבי האישום נגד ההורים, עלולים להביא בסופו של דבר להרשתם, ומכאן המלצתי לכל הנוגעים בדבר לאמץ את שיטת הדו-שיח לפתרון המחלוקות, בתקווה שזה יהיה השיעור הראשון בדמוקרטיה עבור ילדיהם.

מדינת ישראל
בית משפט השלום בחיפה

תיקים פליליים מס'
1195/06 - 1306/06
תאריך: 19/12/2006

בפני כבוד השופט זאיד פלאח

27. בסיכומי של דבר קובע אני, שלא התקיימו התנאים המנויים בחוק להגשת כתבי האישום כנגד ההורים, ואני מחליט על ביטול כל כתבי האישום נגדם.

ניתנה היום כ"ח בכסלו, תשס"ז (19 בדצמבר 2006) במעמד הצדדים.

פלאח זאיד, שופט